

EFEKTÍVNOSŤ A KVALITA SÚDNEHO SYSTÉMU NA SLOVENSKU

Cieľom projektu „**Posilňovanie efektívnosti a kvality súdneho systému na Slovensku**” bolo podporiť reformné aktivity Ministerstva spravodlivosti SR v sektore justície. Počas dvojročnej misie medzi aprílom 2017 a júlom 2019 sa expertný tím Európskej komisie pre efektívnosť justície (CEPEJ) venoval zlepšeniu súdneho systému na Slovensku prostredníctvom podrobného hodnotenia efektívnosti a kvality súdov, ale aj aplikácie metodológie a nástrojov, ktoré CEPEJ využíva.

Projekt bol rozdelený na tri hlavné časti:

- **hodnotenie efektívnosti a kvality** súdneho systému na Slovensku expertmi CEPEJ;
- **budovanie kapacít** Analytického centra a efektívnejšie využívanie informačných systémov;
- **posilňovanie efektívnosti a kvality súdov** aplikáciou metodológie CEPEJ, nástrojov manažmentu kvality a časového rozvrhu práce sudcov na pilotných súdoch.

V rámci plnenie prvého cieľa expertný tím CEPEJ vypracoval a zverejnil dve správy: “Efektívnosť a kvalita súdneho systému na Slovensku. Hodnotenie a odporúčania na základe nástrojov CEPEJ” a “Hodnotenie stavu nástrojov informačných technológií a návrhy na ich ďalší rozvoj”. Prvá správa priniesla pohľad expertov na aktuálny stav súdneho systému na Slovensku vrátane návrhov možností ako zlepšiť efektívnosť a kvalitu súdov. Druhá správa kriticky zhodnotila informačné systémy, ktoré v súčasnosti súdny systém používa. Obsahuje aj detailné odporúčania na lepšie využívanie informácií a komunikačných technológií. Obe správy ministerstvo spravodlivosti využilo pri tvorbe reformných opatrení zameraných na zlepšenie stavu justície na Slovensku.

Počas implementácie druhého cieľa projektu Analytické centrum posilnilo svoje kapacity, aby mohlo plniť úlohu kľúčovej inštitúcie na hodnotenie efektívnosti súdneho systému a tvorbu návrhov budúcich reformných opatrení. Expertná pomoc CEPEJ prispela k niekoľkým dôležitým zmenám, napríklad v roku 2019 Analytické centrum spustilo aplikáciu umožňujúcu lepší zber štatistických údajov a ich zverejňovanie prostredníctvom interaktívnej webovej stránky.

Metodológia CEPEJ sa môže na úrovni individuálnych súdov využívať bez nutnosti centrálnej regulácie či veľkých finančných nákladov. **V rámci plnenia tretieho cieľa** boli tieto nástroje pilotne testované na šiestich slovenských súdoch. Zámerom bolo vytvoriť základy dobrej praxe a kapacity potrebné na rozšírenie metodológie na súdy v celej krajine. Pilotné súdy s podporou CEPEJ a Analytického centra vypracovali analytické správy zamerané na výkonnosť súdov a monitoring schopnosti dodržiavať odporúčaný časový harmonogram. Dva súdy sa zároveň zúčastnili prieskumu spokojnosti užívateľov.

Projekt na Slovensku prebiehal počas obdobia, v ktorom ministerstvo spravodlivosti pracovalo na reformných zmenách týkajúcich sa súdneho systému. Patril medzi ne napríklad návrh novej súdnej mapy, snaha zjednodušiť niektoré súdne procedúry, zavedenie elektronických súdnych platobných príkazov, využívanie informačných systémov a analytických nástrojov na zlepšenie súdneho manažmentu a zvýšenie efektívnosti súdov. Správy CEPEJ v tejto súvislosti obsahujú viaceré odporúčania, ktoré môžu pomôcť pri ďalšom zlepšovaní súdneho systému na Slovensku. Medzi tieto odporúčania patria napríklad:

- politické rozhodnutia a návrhy musia vychádzať z presných informácií a dobre definovaných indikátorov, ktoré umožnia lepšie pochopiť vnútorné fungovanie súdov;
- výročné správy o fungovaní súdneho systému aj individuálnych súdov sa musia opierať o funkčný spoločný systém reportovania zo strany manažmentu súdov;
- počty sudcov a zamestnancov súdov pridelených na jednotlivé sudy by mali vychádzať z jasných a objektívnych kritérií založených na analýze nápadu, administratívnej záťaže, výkonnosti a odhadu priemerného času potrebného na plnenie súdnych a ostatných úkonov na súdoch;
- otázka špecializácie súdov, sudcov a súdnych kolégií je prepojená s veľkosťou súdnych obvodov (súdna mapa). Špecializáciu sudcov môžu zabezpečiť iba špecializované sudy alebo dostatočne veľké súdne obvody, ktoré sú schopné spravodlivo manažovať pracovnú záťaž všetkých sudcov;
- rozpočtovanie v rámci súdneho systému na Slovensku potrebuje revíziu. Finančné zdroje by sa mali rozdeľovať podľa presných a transparentných kritérií (súvisiacich s pracovným zaťažením, náročnosťou prípadov, výkonnosťou a pod.), ktoré budú zrozumiteľné pre celý systém a všetkých jeho účastníkov;
- Ministerstvo spravodlivosti SR by sa v oblasti informačných systémov malo zamerať na dve priority: vytvoriť nový pružný systém súdneho manažmentu a hľadať spôsoby ako efektívne zbierať štatistické dáta a informácie potrebné na hodnotenie výkonu súdov.